HE laeiksi työsopimuslain muuttamisesta (HE 199/2025 vp.)

Pirkko Janas

13.2.2026

Tasa-arvo-valtuutettu

HE:ssä on havaittu yleisiä syrjinnän riskejä

- *"…epävarmuus työsuhteen jatkosta voi heikentää työntekijän tosiasiallisia edellytyksiä ilmoittaa työnantajan väärinkäytöksestä sen pelossa, ettei määräaikaista työsuhdetta jatketa." (s. 44)*
- *"…tilanteet voivat myös lisätä työntekijöiden syrjintää työelämässä ja sitä kautta heikentää työntekijöiden yhdenvertaisuutta…" (s. 44)*
- *"…esimerkiksi silloin kun ilman perusteltua syytä solmittu määräaikaisuus jätetään uusimatta tosiasiassa syrjivän syyn vuoksi." (s. 44)*

Tasa-arvo-valtuutettu

HE:n arviot raskaus- ja perhevapaasyrjinnän lisääntymisestä

- *”Esityksen voidaan odottaa lisäävän määräaikaisten työsopimusten käyttöä ja siten myös niihin liittyvien raskaus- ja perhevapaasyrjintää koskevien tapausten määrää.”* (s. 44)
- *“Määräaikaisiin työsuhteisiin liittyvät raskaus- ja perhevapaasyrjintätapaukset muodostavat merkittävän osan tasa-arvovaltuutetulle ilmoitetuista syrjintäepäilyistä.”*
- *”Esityksellä voi olla välillisiä vaikutuksia tasa-arvoon ja … ja siten esitys on merkityksellinen muun muassa perustuslain 6 §:ään sisältyvän yhdenvertaisuussäännöksen ja syrjinnän kieltoja koskevien ihmisoikeusvelvoitteiden kannalta.” (s. 44)*

Tasa-arvo-valtuutettu

Perustuslain yhdenvertaisuussäännös

- Kaikki ovat yhdenvertaisia lain edessä
- Syrjintä on kielletty ilman hyväksyttävää perustetta esimerkiksi sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella
- Sukupuolten tasa-arvoa on edistettävä aktiivisesti yhteiskunnassa ja työelämässä, erityisesti palkkauksessa ja palvelussuhteen ehdoissa

Tasa-arvo-valtuutettu

Välillinen syrjintä tasa-arvolaissa

- Tasa-arvolaki kieltää välillisen syrjinnän
- Neutraalilta vaikuttava säännös voi olla syrjivä, jos sen vaikutus kohdistuu tosiallisesti eri tavoin sukupuoliin
- Menettelyä ei pidetä syrjintänä, jos pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja valitut keinot ovat aiheellisia ja tarpeellisia tavoitteeseen nähden

Välillisestä syrjinnästä EUT:n oikeuskäytännössä

- EUT:n oikeuskäytännössä on ratkaisuja, joissa syrjinnästä on ollut kyse, kun kansallinen säännös on vaikuttanut kielteisesti huomattavasti suurempaan osuuteen yhtä sukupuolta oleviin henkilöihin
- Syrjinnästä on voinut olla kyse myös silloin, kun ero naisten ja miesten osuudessa ei ole huomattava, mutta se on ollut jatkuva ja suhteellisen pysyvä

Esitys vaatii perusoikeuspunnintaa

- Ehdotetut muutokset vaikuttavat asettavan naiset epäedulliseen asemaan
- Tämän vuoksi tulee punnita sitä,
  - Pyritäänkö ehdotetulla sääntelyllä hyväksyttävään tavoitteeseen?
  - Ovatko keinot aiheellisia ja tarpeellisia?
- EUT on katsonut, että tavoitteen saavuttamiseksi on oltava todellinen tarve käyttää syrjiväksi väitettyä keinoa, keinon tulee soveltua tavoitteen saavuttamiseen ja sen tulee olla välttämätön tavoitteen saavuttamiseksi
- Perustuslakivaliokunnan tulee arvioida esitys

Kiitos!

Tasa-arvo-valtuutettu